

Lászlónál
 d ufcze.
 gnyabb francia
 zefirek,
 s szerb-
 nak.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Széchenyi-utca SIMON ház Kunz József ut
 kereskedésével szemben.
Hirdetmények.
 előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
 valamint a lap szellemi részét illető
 minden közlemények ide intézendők.
 Bérmentelen levelek csak ismert kezektől
 fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
 A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
 Helyben hához hordva, vagy vidékre
 postán hűldve:
 Egész évre - - - - - 10 frt - kr.
 Félévre - - - - - 5 frt - kr.
 Negyedévre - - - - - 2 frt 50 kr.
 Egy hóra - - - - - 1 frt - kr.
Hirdetési díj:
 Othasábos petisor egyszeri beiktatásért 5 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
 Nyiltér 4 hasábos petisorért 20 kr.
 Hirdetést vagy reclamat magában foglal
 ujdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Kedd Junius 9.

III. szám.

A vita.

n. — A közigazgatási nagy reform felett megindult a vita s teljes erővel s érdekes epizódokkal tarkázva foly a képviselőházban.

Kiemelkedő pontja eddig kettő volt. Az első gr. Szapáry miniszterelnök s belügyminiszternek beszéde, melyben a reform lényegét a nemzeti állami és társadalmi megerősödésünk tekintetében való elodázhatatlan szükségét bizonyítja a szabadelvű párt s mérsékelt ellenzék egyhangus lelkes helyeslése közt. A másik pedig a mérsékelt ellenzék-vezérnek gr. Apponyinak nagy szónoklati tulajdonokkal ékeskedő nyilatkozata, melyben kijelenté, hogy a miniszterelnök által államférfni bölcsességgel kimerítőleg előadott okokból a közigazgatást államcsővő reformjavaslatot pártja is elfogadja, elfogadja pedig még azért is, mert a megyei tisztviselők állami kinevezésével szemben a javaslat a megyei közönség önkormányzati jogának, a jogvédelemnek teljes biztosítékait foglalja magában. Együttal erőlyesen tiltakozott azon híresztelés ellen, mintha ő s pártja a kormány javaslatát nem csak politikai üdvös voltaért egyedül, hanem egyesülési (fuzionális) szándékból s az ebből eredő anyagi érdek s hatalmi ambíciók kielégítése utáni reménykedés czimén is támogatni.

Ily hatalmas többséggel szemben kezdette meg a szélsőbal a nagy reform elleni harcát elbusult makacssággal, vereségének biztos előérzésében, mert tudta, hogy az általa nagy elbizottsággal felhitt országos közvélemény is ahelyett, hogy a régi megye mellett harczában őt támogatná, teljesen elfordult tőle, a reformot sürgeti s gr. Szapáry javaslatát megnyugdva fogadja.

A napokban történt ugyan valami, a szélsőbalt némi reményre derítő. Tisza István, (a miniszterelnök fia) a javaslat

mellett egy különben eszes s nagy tanultságra valló beszédet mondván, némi polemikus éllel támadta gr. Apponyi elleni tagadva azon jogát, hogy a bizottság, tárgyalásban a javaslaton tesz javításokat pártjától eredőnek tekenhesse, tagadta, hogy a kormánypárt s a mérsékelt ellenzék közt az így létrejött javaslat érintetlen fentartása iránt valami kötelező egység volna; érdes beszédének értelme a látszott lenni, hogy a kormánypárt a javaslat, ha Apponyi azt támogatja, szívesen vétetik, de annak létrejövételére közönyös, ha azt ellenezné is.

A szélsőbal lapjai nagy örömmel kezdték kommentálni az ifju Tisza fülézését, még pedig úgy, hogy ime mégis csak megvan a kormánypártban a Tisza klikk, mely titkon Szapáry ellen áskálódik, s mely most durva támadást intézett Apponyi ellen, hogy őt ha lehet javaslat elleni opposzióba riassza vissza s így lehetlenné váljék a miniszterelnök s Apponyi közt és kormány posziczióját erősítő fuzió, melytől Apponyi tagadó nyilatkozata daczára Tiszának még mindig félnek. S gr. Apponyinak az ifju Tisza támadására mondott válaszáat, melyben a javaslatban foglalt jogbiztosítókat sértetlen fentartását támogatása föltétlenül ujra hangsúlyozá, s gr. Szapárynak erre adott megnyugtató feleletét úgy tüntették fel, hogy ime, Apponyi már ingerült, már bizalmatlanodik s hogy gr. Szapáry külön felszólalást volt szükség, hogy őt megnyugtassa.

A Tisza-klikkről, annak Szapáry ellenes tendenciájáról szóló, a Szapáry kormányra jutásával különben majdnem egyidijű mese egyike azon szalmaszálaknak, melyekhez a szélsőbal a maga mentésére kapkod az államcsővő javaslat elleni vergődésében. A volt kormányelnöknek még a „régijó idők“ eredményeként megvan a maga szűkebb baráti köre, de gr. Szapáryt ez is föltétlenül támogatja nemcsak Tisza példáját követve, hanem

azért is, mert tudja, hogy a régi aerának visszavonhatatlanul vége és hogy gr. Szapáry lehet csak — amint a Kossuth kérdés megszüntetéséről a közigazgatás államcsővőjének szőnyegre hozataláig minden mozzanat biztosítja — a magyar politikai helyzetnek egyedüli ura és mestere. Azt is híresztelik a szélsőbal reménykedői, hogy a Tisza-párt mindent elakar követni a Szapáry s Apponyi közti fuzió meghiusítására, nehogy az által gr. Szapáry miniszterelnöki poszitiója erősödjék, pedig tudhatnák, hogy ez álitólagos fuzió ellenes erőlködésre éppen nincs szükség, miután a fuzióra egyik részről sincs hajlam, s tudják, hogy az általuk létező állított Tisza-párt is az általa szintén elfogadott államcsővő javaslat életbeléptetésére Apponyi támogatását igen becses és hatásos segítségnek tartja a szélsőbal ellen. Tisza István ifju heve olykor elragadhatja az Apponyival való szőpárharcz provokálására, ez ambíció dolga, de ahoz sem az egész liberális pártnak, sem valamely töredékének nincs köze; az álitólag létező Tisza-pártnak meg már azért sem, mert az államcsővő eszméjét, mely az övé is, nincs oka megvalósításában gátolni, mert ez által ellentétben ez államcsővő híven a csatlakozásra nyitlan provokálná és így épen az általa álitólag perhorreskált fuziót mozdítá elő, ami aztán — guerre c'est la guerre — a pártban épen az ő teljes elszigetelését, befolyásának teljes megsemmisítését pecsételhetné meg.

Ha a szélbali ujságok ily dőreséget a Tisza híveiről hirdetnek, evel már csak tetézik az utóbbiak által párt rágalmazási sértéseket de nem nagyobbíthatják.

A Tisza István-féle epizódból tehát hiába remél szövetségest a szélsőbal a megye államcsővőjének terve ellen. A liberális tábor rendületlenül áll amellett a gr. Szapáry vezérlete alatt diadalra fogja juttatni a zászlót melyre állami s

nemzeti megerősödésünk jelszavai vannak írva.

Az osztrák magyar államvasut államosítása. Baross Gábor kereskedelmi miniszter — mint az „O. E.“ értesül — az osztrák magyar államvasut vonalainak államosítása tárgyában folyó hó 11 én, csütörtökön a képviselőházhoz törvényjavaslatot fog beterjeszteni, mely alkalommal a társasággal kötött szerződés is közé fog tétetni.

Országgyűlés.

Jun. 8.

A képviselőház mai ülésén két fél órán át beszélt Csátár Zsigmond a municizipalizmus mellett s a közigazgatási törvényjavaslat ellen. Reggeli 10 órától délutáni 1/2-ig beszélt. A mi a két és fél órai beszéd értékét illeti, egy alkalmi statisztikus rögtön kiszámította, hogy az az országának 2450 forintba került, tehát mindenesetre igen drága szónok volt Csátár az országának.

Miután a termet kiszellőztették, a tőköczi Imre beszélt a ház általános figyelmé közé, a törvényjavaslat mellett. A mérsékelt ellenzék állásfoglalására reflektálván megjegyezte, hogy a párt eljárása a közigazgatási törvényjavaslatat szembe teljesen kifogástalan és korrekt, Latkóczy az egységes magyar államot már megalapítottnak tekint s nem azért tartja szükségesnek a közigazgatás államcsővőjét, hanem azért, hogy a magyar állam akaratának mindig érvényt lehessen szerezni.

Az ülés végén Vállay Arpád beszélt a törvényjavaslat ellen.

Nagy tüzveszedelem az István malomban.

Debreczen jun. 9.

Debreczen egyik legnagyobb ipartelepe, az 1847 óta szakadatlanul működő „István“ malom tegnap este nagy tüzveszedelemen forgott. Az ó- és az új malom közé épített, negyven ezer métermáza befogadására képes három emeletes raktár a földig leégett. A malom munkásai és az önkéntes-tűzoltó egylet önfeláldozó, rendkívüli erőfeszítésének, az öntudatosan vezetett kitérő oltási munkálatnak, valamint a széleseseknek lehet köszönni, hogy

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Vértesi Arnoldnak.

Azon alkalomból, hogy lapunk szerkesztője Vértesi Arnold Egerben időzött, hazaérkezése után több egri stabilitásnak megküldötte diszkötésű „1000-ik elbeszélését“ A számos köszönő levelek között egyik legérdekesebb az, melyet a jeles magyar költő Zalár küldött a következő vers kíséretében.

*Nincs a nemzetnek generalisa
 Csak ezredéből áll most a sereg
 Obesterink közt — ott van a helyed.
 Új évezrednek hegylanczalkos értünk,
 Ki tudja, lesz-e igazí vezérünk,
 Ki e jégföldre bércezen átveszt,
 Hogy századokkal fogjunk ott kezét
 Te már uton vagy s bészék, lelkesedve
 Követ a hősök egész regemétje.*

Az én főnökeim.

(Emlékjegyzeteimből.)

Irta: Lauka Gusztáv.

Mint igazi gentry — akkor még e ki fejezést nem ismerték — legörömebb a vármegye uraival társalkodott, a kik gyakrabban fel is keresték. Tisztársait meglehetősen, sőt sokszor észrevehetőleg fumlálgatta.
 Meggyegülésekkor, minthogy Vállaj két szolgabírói járásnak N. Károlyba vezető utonalába esett, négy öt vármegyei tisztviselő vette igénybe vendégszeretét, mikor aztán késő reggel tarokkoltak, vagy ferbliztek.

Első összekoczanásom új főnökömmel egy ilyen vendégszerető látás alkalmával történt. Meglehető feudalis hangon rám parancsolt, hogy készítsem el a jászó asztalt, gyujtsak gyertyákat és egy szeglet asztalra helyezzek bort és parádi vizet, engem a hang bántott a miért egyszerűen, de igen érthetően értésére adtam, hogy szolga szerepekre csak hajduját alkalmazhatja és a parancs teljesítését kerekén megtagadtam.

Folkusfalvi Folkusházy felfortyant és a legnagyobb örömmre csak annyit juttatott tudomásomra, hogy igyekezni fog tőlem mielőbb megszabadulni.
 Bennem már meg volt akkor is az a furesz természet, hogy ha valaki barátságosan a leguanaestetikusabb szolgálattételre kérte is volna kalapot, szívesen átengedtem volna; de mihielyt valaki parancsolni akart, úgy neki esőkönnyösödtem, hogy miután bátorságom is elég volt, miúdig a parancsolónak kellett tágitani.

Bosszuságában, mielőtt tőlem szabadulhatott volna, téglavetési felügyelőnek nevezett ki és én eljárását megtorlandó, néhány ezer olyan téglával számoltam be, a melyek csak annyiban különböztek a vályogtól, hogy annál valamivel veresebb színnel tündököltek.

Még azon év őszén Vállajról a szénási pusztára kerültem, Czagányi kasznár mellé, a hol félórai utazás mellett annyi ménkü fogott számoltam meg, hogy ijedtemben csaknem megfordítottam szekeremet, hogy ismét család körébe, Erdőre visszakerüljek.

Czagányi szeretetreméltó, kedélyes és előzékeny ember volt, mely tulajdonokat talán azzal szerezte meg magának, hogy minden este hideg fürdőt vett, szerette a vad húst, a drága és jó borokat. Pár hétre még jelenésem utján szívetem avval nyerte meg, hogy finansialis miseriáimon hamarosan segitendő, ezüst órámat és két rozsz pisztolyomat eléggé magas áron megvásárolta. Neje

azon magyar derék nők közé volt sorozható, a kiket háztartásukban és mindenre kiterjedő gondosságukban tanulunk tisztelni és szeretni. Már azzal is lekötözött, hogy megkérdeztem kávét, maradék hidegsültet, írósvaját, vagy szalonát akarok e reggelizni. Megvallom félig meddig megelégedetnek éreztem magam e derék pár családkörében, annyival inkább, mert az udvar másik oldalán lakó jubászati ispánné szerette a regényeket, novellákat és verseket. En egy vesztettebb francia regényvel, vagy Meziem-féle novellával igyekeztem költői tüzet lelkesedését éleszteni. A férje egy Morva országból került meglehetősen bösesz volt, és a merino birkákat többre becsülte a negretti aszonyoknak.

Sorsom azonban még mindig üldözött: a szénási ihatatlan és előttem szokatlan viz óriási forradalmat eszközölt gyomromban és az uradalmi orvos határozottan kiigylatkozatta, hogy ha légkört és vizet nem változtatok, úgy jövőt ígérő lelketem mielőbb át kell szolgálatnom a hallhatatlanságnak.

Szénásról a nélkül, hogy a menykő megütött volna, Mágocsra kerültem a juhászatra, a hol Vállik jutató főnököm, nem tudom erdődi vagy vállalji reputatióm alapján-e oly arczal fogadott, mintha legalább is Angyal Bandit helyezték volna juhászati irtóknak.

Tarbayval, a másik irtókkal, ketten osztakoztunk e morva atyafi idegrázkódtató kedélyhullázaszáiban, s már azért is mielőbb elkiváncsoltunk tőle, mert a hét egymásután következő napjában rendszeren kágyarépával, kalarabéval, spinóttal és podlapkával tartott beunket. Az inspectornál, e etében először csupa decorumból megevett egy tányér töltött káposztát, de negyednapra rá már hagymázt kapott és óriás terjedelmű tót gazdaszonnyáknak kellett rá vigyázn, hogy midőn erősebb

láza beállt, ágyából a szabadba ne szökjék, vagy a falra ne mászon.

Tarbay okosabb volt nálamál, ő csakhamar gyengédebb viszonyt kezdett gazdaszonnyával, s míg én szobámban a vegetáriánusokat átkoztam, ők ketten a Marcsa szobájában jóízűn peccsenyéztek.

Miután későbbben meggyőződtem, hogy az én kevéves princípálisomtól csakis merénylet által szabadulhatok, száz ártatlan bárányt halálra oltottam, s azoknak ünneppéyes eltakarítása után, lemondásomat beadtam. Atyám mint főmérnök, nagy tekintélynek örvendő az uradalomban, nem csak perbe nem fogtak hanem a legjobb bizonyítvánnyal ellátva, szabadon utnak eresztettek. Váiktól olyan érzékenyen búcsuztam el, hogy nem tudom az örömtől vagy fájdalomtól-e könyeztet, kezemet megszorogatta és egy meszelnyi finom sárgarépa és reték maggal ajándékozott meg. Marcsa, nehogy rotikus hajlamaiból, különben is féltékeny gazdájának valamit felfedezzek, a legszebb példány sódart csempészte bafyumba, és háladatosságból megengedte hogy megcsókoljam.

III.

Mikor a negyvenes évek kezdetén Mágocsról a fővárosba kerültem, az sokkal szerényebb volt, mint mostanában. Egy néven csak Pestnek, nem pedig Budapestnek hivta magát.

Kovácsóczy Mihály, a kinek „Közlemények“ című, lapja mellé mint collaborateur szegődtem, inkább bátyámnak és barátomnak nevezhető, mint főnökömnek. Előzetői már ekkor is gyéren voltak, később mikor naponként ebédre s vacsorára egyet rendszeren fel-emészteztünk, azok úgy megkevesbülték, hogy öt hét múlva becses pártfogásába történt letelepedésem után bátyám és barátom kénytelen volt nagyreményekre jogosító lapját feladni. Ő az előbbinél sokkal szűkebb és így rá nézve egészségesebb kosztra Kunos Endré-

városunknak emez egyik büszkesége, a vidék gabonatermelésének legjobb értékesítője, anyai munkásnak kenyéradója, a közel egy millió forintot képviselő elsőrangú gyártelep minden épülete, a két hatalmas malom, a többi raktárak, a gépházak, a lakóépületek ma már nem füstölög romok.

Mérhetetlen szerencse a nagymérvű szerencsétlenségben, hogy a délelőtti forró, erős szél délután lecsendesedett s este, mikor a tűz kitört, a levegő olyan nyugodt volt, hogy a malom nyárfáinak levelei alig mozdultak.

A veszteség nem csupán annyi lett volna, hogy porrá égnek az épületek, a pompás gépek tönkre mennek, mert hiszen a biztosító társalatok kifizetik az elpusztult épületek a gép berendezések és a felhalmozott buza, liszt értékét és a gyár újra felépül talán szebben, szilárdabban és célszerűbben mint a régi.

De mi lett volna addig, egy évig a két száz munkással, aki esetleg keresetétől és nem pártoltak volna-e el végképen a malom régi jó piacai, a melyeket hosszú, költséges kitarással évek alatt szerzett meg a malom vezetősége?

Mikor torony magasságra emelkedtek fel a lángkévek, mikor az alig 3 méternyire álló malmok ablakfái tüzet fogtak: borzongva gondoltunk erre az eshetőségre és a képzélésre is fájt annak a rémséges látványnak, amelyet az égő malmok nyújtanak.

A kár így is tetemes, körülbelül egy negyed millióra becsülük; ade malom működése csak ma esetleg még holnap szünetel; ma is azért, mert a munkásoknak még pár napig elég dolgot ad a belőlől még mindig égő raktárnak oltása és az éjjeli fásztól munka után megérdemelnek egy kis pihenést.

Egyik tudósítónk ezeket írja a tűzveszedelemlől:

A tűz este 1/8 órákor támadt, még eddig ösmeretlen okból a két malom közötti nagy magtár fedelzetén, követlenül a villamos tűzjelző alatt. A tüzet legelőbb ifj. Konec Sándor molnár vette észre, aki a tűzjelző által azonnal tudatta a tüzet. Már ekkor a feldelel is kitört a láng. A malom munkásaiból szervezett tüzoltóság rögtön hozzá fogott az oltáshoz, a kéznél lévő hátfecskendőkkel és vadreklék, igyekezvén a tüzet elfojtani. De ez már akkor a könnyen égő anyagok között olyan erőt vett, hogy a tűz továbbterjedését a padlásokon meg nem akadályozhatták.

Hirt adtak a tüzoltó laktanyára, az őrlést beszüntették: a malom kitűnő szerkezetű szívó nyomó tüzfecskendőjét felszerelték a malom gépeinek hajtó erejét pedig a malom emeletén elhelyezett viztartók ellátására fordították.

Perczek múlva már csaknem az egész fedél lángban állott és a tűz harmadik emeletre ért. A magasra felecsapódó lángok kelet felé, az ő malomra hajlottak, mely legerősebben volt fenyegetve. A malom tüzfecskendőjének csövét ezen az ő malom negyedik emeletére vezették föl és onnan ontották a vizet az égő magtárra; az itt lévő egyméter átmérőjű alakokat pedig gyorsan befalazták. Közben megérkeztek az önkéntes tüzoltók is egy géppel és szerkocsival, melyhez később még négy fecskendő gép járult és a tolólétra.

A toló létrára a tüzoltó egylet legügyesebb tagja a rettenhetetlen Dézsi Lajos mászott fel, alig három négy méternyire a borzasztó tűzkatlan falaitól, úgy szólván sok-

kez szegődött, engem pedig Tóth Lőrincz alkalmazott, hét forint havi fizetés mellett írónakál. Azoknál felvilágosításul, akik azon törnék fejjüket, hogy lehet hét forint fizetés mellett az éhenhalástól menekülni, meg kell említenem hogy akkor hét forint mostani forgalmi értékben mintegy tizenhat forintot képviselt. Igaz, hogy nekem havi fizetésemből a második héten már egy karjczár se volt, de az is igaz, hogy a hónap végéig mindig tisztességesen megeltem, a nélkül, hogy a hitel hiányában törvény ellenes cselekményekre kellett volna vetemednem.

Pest abban az időben olyan tejjel és mézzel folyó Kánaán képviselt, hogy az ország különböző részeiből oda összesereglett czimborák és ismerősök pártfogása mellett, az ember hónapokan keresztül, munka nélkül is élhetett. Ha valahol véletlenül tizenhárom jutottak az asztalhoz, az embert oda hívták tizenegyediknek. A hány fiatal ember jurtasnak felesküdt, az fiatal barátait mind megvendégelte; a színész vendéglátéka után kitétt magáért a Zriniben vagy Fehérlóban; a ki hazulról nagyobb összegeket kapott, örült, ha abból barátainak is némi részecskéket juttathatott; a név és születési napokat megünnepelték; a szobacziúsok a szerelmi leveleket egy huszasával fittették; a mesteremberek pedig egy egy sikerültebb epitaforumért, szivesen nyomtak az ember markába három huszast. Tóth Lőrincz szives havi hét forintja tehát éppen elég volt arra, hogy az embert az ingyenszolgálat és járdatapasos gyanus jelzéstől megkímélje. Végül hogy az ember állását és karakterét megvédhesse, a szerencsés sorsu ügyvédnek vagy irodalmároknak, olykor tipokban, másolatott is. Összekötöttesben a kedvezőbb vagy kedvezőtlenebb helyzetekkel kegyeltesen kell itt Lisznai Kálmánt, Adorján Boldizsárt és Eördög Istvánt fellemlenem, kik az ilyen magamfélé irodalmi kis kocsisokon, ha tetemes összeghez jutottak, a legnagyobb szíveséggel segí-

kal folibe a lángoknak és onnan irányozta a viz sugárt. Más tüzoltók, gőzmalmi munkások, kéményseprők a szomszédos malmok ablakából, fedelzetéről dolgoztak. Tizenöt vízsugár ömlött a láng tömegbe. De mintha csak annál jobban égett volna a nagy granarium. — Dézsi később az ő malom ormájára ment fel és ottan kormányozta egyik nyomó szívó gépek a csövét. A magtár mindkét malommal téglá és fa hidakkal van összekötve. A fahidakat szétverték. Az új malomnak a hidra nyuló vasajtáját idejében elzárták; az ő malom ajtaját pedig befalazták.

A tűz emeletől emeletre harapózott tovább lefelé. Míg az első emeletre leért, addig igyekeztek bátor emberek, a mit lehetett kihordani a raktárból. Pár száz métermázsá buzát és lisztet, üres zsákokat, irodaszereket mázsáló gépet kihordtak. 3/10 órára mind a három emelet leégett és a tűz a földszinten is pusztított már. A magtár északi túzfala iszonyu robbajjal ledől. Szerencsére a tért ottan körül idejében megtisztították az embe- rektől.

A tűz minél mélyebbre hatolt, a lángok annál kevésbé emelkedtek oly magasra. Ekkor már megszűnt az a felatti aggodalom, hogy a malmokat nem sikerül megmenteni. Az ablakok az ő malom nyugoti végén többször lángra lobbantak és a fedél gerendái az iszonyu hőségtől megszenesedtek.

Az oltási és védelmi munkálatok reggeli négy óráig folytak. Vízben nem volt hiány; a malom kutjai és viztartói oly bőven szolgáltatták a vizet, hogy több és vastag tömlők mellett sem fogytak volna ki azok. Vastagabb tömlőkkel pedig még többre lehetett volna menni. Éjjelleg a közönség egy része is szorgalmasan dolgozott; bár sokat erővel kellett a gépekhez és a vízfordáshoz hajtani. A kik vonakodtak, vagy ellenszegtéltek azokkal az egész éjjel jelen lévő Boczkó Sámuel r. főkapitány és tüzoltó főparancsnok, meg a katonaság rövid után elbánt. Éjjeltől kezdve a katonaság segített fáradsáttalanul a tüzoltóknak. Egy-egy század honvéd és egy-egy század közöshadseregbeli bakák dolgoztak felváltva, kiket a katonai parancsnokság készségesen bosított rendelkezésre. Belől a malmot többnyire a malom munkásai védték, míg az önkéntes és fizetéses tüzoltók kívülről oltották a tüzet.

A tüzoltóság és katonaság, kiket a malom igazgatósága hajnalban sörrel, reggel pálinkával, paprikás szalonával, kenyérral vendéglélt meg, hat órákor vonult be a városba, kifáradtan, kormos, átázott, megtépt ruhában.

A raktártól a vasuti vágányig vezető folyosót ácsok és egyéb munkások felóra alatt szét hányták, hogy kevesebb anyaga legyen a tűznek és ne terjeszse tovább ez is a veszedelmet.

Sokféle balesetnek, szerencsétlenségnek hire terjedt az igaztató hangulatú közönség körében. Hogy egy kéményseprő belesett a lángok közé; munkások bennrekedtek mentés közben a raktárban és odavesztek. Több ehhez hasonló. Mindebből egy szó sem igaz. Még csak sulyosabb sérülést sem szenvedett senki; pedig némelyik bátor tüzoltó, malomunkás és kéményseprő a legveszedelmesebb helyen dolgozott. Annyi történt, hogy egy Novák nevű tüzoltó meg Grondi István, Bánóczy Alajosnak kéményseprő legénye az új malom fedeléről elsiklottak és leesusztak — esatonáig.

tettek. Lisznai Kálmán egész életén keresztül annyi jelt adta felebarátai érzelmeinek és jó szívének, hogy megtámadhatatlan megérdemelte, hogy szívét az enyészettől megmentendők, a szertivák egyházának sirboltjába elhelyezzék.

Kuthy Lajos és Császár Ferencz ez en miniature irodalmi Croesusok, mindig hajlandók és készek voltak a sansculetta irodalmi bojtárokat lehetőleg comfortable felszerelni. A nélkülözésre kárhoztak bizonyos meghatottsággal mondogatták egymásnak: hogy az elsőnek száz darab ingje, a másodiknak pedig negyven darab nadrágra van. En 1840-től 1849-ig egyéb megnevezhető és megnevezhetlen tárgyak mellett, tíz magos tetejű kalapját nyittem el Kuthy Lajosnak. Császár Ferencz az aradi „Vészlapok”-ba közölt egy versemért, egy meglehetősen jó és tiszta kaputal, egy pepita és egy oliva színű nadrággal fizetett. Ugyanez alkalommal egy másik író társamnak (nevét elhalgatom, mert meglehet büszgát megsérteném) egy novelláért drappszin carbonari köpenyeggel fizetett. Nem volna rossz, ha ez a csereforgalom most is fenn állna, mert ezáltal sok író, tisztességesebben jelenhetnék meg, egyik vagy másik társaságban.

Mikor álmodni se mertem volna, nem mondhatnám, hogy rossz sorsom hirtelen jobbra fordult. Feledhetetlen Fáy Andrásnak, az akkor keletkezett „Irodalmi kör” jegyzőjének és könyvtárnokának nevezett ki és évenkénti 120 frt fizetéssel, a merészebb kilátásokra jogosított halandók közé emelt.

Örömmel említem a kitüntetést felett atyámnak Erdőre olyan magas kilátásokkal kecsegtető leveleket írtam, hogy az azt hitte, hogy megörültem és csak akkor vigasztalódott meg, hogy eszemen járok, mikor tőle nem segélyezéssel, hanem kölcsön kértem 10 pengő forintot. Mint az írói kör jegyzője és könyvtárnoka, — ismerkedtem meg Vörösmarty Mihály nagynevű hallhatatlanunkkal, aki még ekkor ha nem állt is előnyösen pénzügyi tekintetben,

De ez visszatartotta őket a szörnyű haláltól. Novák karján csekélyebb sérülést is szenvedett. Dézsi Lajos is az új malom fedelén szintén az ereszesatorna tartóztatta fel.

Rémes izgalma támadt a közönség köréből valakinek arra a kiabálásra, hogy a raktár első emeletére néhány munkás beszorult. Még akkor tömegesen hordották ki a földszint-ről és első emeletéről a különböző tárgyakat. Sokan látni vélték a már égő harmadik emeletéről kivilágított ablakon át a szerencsétlenek kétségbeesett küzdelmét és hallani segélykiáltásaikat. Lelkendezve szaladgáltak létrákért, két tüzoltó csaknem fejét vesztve akasztotta az ablakokba létráját, beszaggatták a vasrostélyt. Ekkor tűnt ki, hogy üres láрма volt az egész. Az első emeleten lévő munkások még ekkor sem jöttek le, hanem tovább húzódtak a raktár északi végére és az ott lévő emeleti ajtón még sok üres zsákok, lisztet le lánytak. Csak az utolsó percben jöttek le, létrán.

Ehhez hasonló riadalmat okozott az is, mikor lángoknak az új malom átellenes ablakain való visszavert fényéről valaki azt hitte; hogy belülről ég az új malom is. — A pán félelmet alig lehetett lecsillapítani.

A kárt ma még alig lehet megbecsülni. — De bizonyosnak látszik, hogy 250,000 frt. körül van. A raktárban 20—23 ezer métermázsá buza, liszt, zab, korpa volt összehalmozva; temérdek juta anyag. Maga az épület is 40 ezer forintot érhetett. Az összes malom telep biztosítva van 850,000 frt. értékig az első magyar, Magyar Francia, Phönix, Generali, Adriai, Duna és Fonciere társaságoknál. Ezek képviselői már ma délelőtt előleges fölvetelt eszközöltek.

A tűzvédszél a malom társaság csaknem valamennyi igazgatósági tagja jelen volt. Sesztina Lajos elnök, Szepessy Gusztáv, Mayer Emil vezet az igazgatók, Armós Bálint stb.

Az oltásnál több malom munkás és tüzoltó kitüntette magát, különösen azok, akik a szomszédos malmokat a fedelen és felső emeleteken védelmezték Dézsi Lajos még akkor is a 20 méter magas toló létrán maradt, mikor tőle 3 méternyire már füstölgett a létra vége. Rendkívüli munkát végeztek: Csapó István építőmester, Farkas Lajos, Dézsi István munkások, Ciffer Nándor gőzmalmi tisztviselő, Katonka fizetéses tüzoltó és még többen, akiknek nevei csak a kihallgatások után lesznek hitelesen közölhetők.

Érdekes, hogy a malom-társulat éppen most készített az egész telep körül az új vízvezetékét; a gépek is tegnap érkeztek meg. Természetesen még nem vehették hasznukat.

Az új raktárt aligha építtetik a réginek helyére; hanem távolabb a malmoktól, de mégis úgy mindkettőtől könnyen elérhető legyen. Az építésnél más és a réginél jobb rendszert fognak alkalmazni.

A veszély még korán sem tekinthető megszűntnek. A füstös falak közül néha-néha magas lángkévek csapnak ki. Az izzó zsaratonk napokig is éghet, ha csak egy jó zápor közbe nem jő. Az áttűzesedett falakat megközelíteni is alig lehet. Csodálatos, hogy a

de rendelkezett annyival, hogy az embert a Licinusha vagy a Csiga című vendéglőbe, havonként néhányszor vacsorára meghívhatta. A legnagyobb magyar író, demokratikus eszmékkel annyira tul volt saturálva, hogy legkedvesebb barátjaként Sziij Sámuel, a kocsigyárost és Zofcsák Józsefet, az asztalost említette. Ezek azután szintén közbejártak arra néve, hogy a magamfajta fiatal ember, kiválóbb ünnepnapokon felségesebben ebédelhessen. Sziij Sámuel volt az egyetlen iparos, a kinek gyártmányaira mind e mai napig sohase alkudhattam. 1849-ben Debreczenben volt ugyan egy hámos és egy nyeres lovam és egy pusztakocsim, de azokat órán, láncon, puskákon, tajték pipákon, egy ügnyevezett fekete selyem gubán és longyel brikskán cserberéltem.

Éltem legszebb napjai közé számítottam, mikor Bajza József, az „Athaeneum” szerkesztője „Laurámhoz” címzett első versemet, akkor még páratlanul álló szépirodalmi lapjában közölte, s azért 9 darab ezüst huszast fizetett.

Laura, Faust Hubert nevű asztalos leánya volt Budáról a Ráczvárosból, és alkalmasint, hogy életutaimat ne keresztesse, szives volt ismeretségünk második hónapjába meghalni.

A temetésen szívasogató fájdalomban Lisznai Kálmán és Lakner Sándor író társaim támogattak, és hogy szívesem gyógyíthatlaná ne váljék, Kálmán barátom a temetés éjjelén, ugyancsak Budán a Ráczvárosban Csicsa Perónál úgy leitatott, hogy csak har mad nap jutottam eszmélre, s rá néhány hétre, már feledhetlen Laurám sirját se tudtam feltalálni. Ez volt az első Laura, a ki szívemet megsebezte, a másodiknak, egy ennél sokkal szebb és krvezebb asszonynak szerelme csaknem életembe került, férje és nőm csaknem egyszerre akartak meggyilkolni; az egyik stílttel, a másik pedig arzenicummal.

déli sarokban lévő iroda menyezete még át nem égett. Oda be lehet menni is. A veszedelmet az képezi, hogy az északi falak megrepedeztek és a függőleges iránytól már eltértek. Itt több ezer zsák és buza ég. A falakat megtámasztani sem lehet. Pedig félsz, hogy ledőlnek és ha szél támad a zsaratonk az széthordja, és még nagyobb baj keletkezik.

A tűz helyére ma egész nap sokan mentek ki.

A tűz körül állandó felszerelt őrség áll.

Lapunk egy másik tudósítója következőleg írja le a tüzet: A füst első feltünése este 1/8 órákor történt, melyről a nagytemplom tornyabeli tűztor azonnal értesítette a tüzoltóságot. A tüzoltók azonnal kivonultak s rögtön elterjedt a híre, hogy a Péterfia ut végén lévő Istvánmalom telepe van a tűz. A tornyokban a harangokat félreverték s az utcában az emberek mindnyájan Péterfia utca felé vették utjokat. Nemsokára egész ember áramlat ömönött végig a széles utcán s az Istvánmalomhoz beforduló nagy uton ember ember hátán állott zufolásig. Az István gőzmalom lisztraktára tetejéből nagy lángok csapkodtak ki s a már korán kikergetett debreczeni tüzoltóság kezdett működni a vész színhelye körül.

Az István malom telepen két malomépület van. E két több emeletes épület között áll a nagy raktár, melyet mindkét malommal átjárók kötnék össze. A raktár épülete hosszukás keltemeletes, tűzfalas, melynek vastálakkal ellátott ablakain már a felső sornál füst, s néhol lángok is csaptak ki. A gerendázat, mint egész csontváz emelkedett ki a tűzfalak közül minden darabja vörös üszöggé vált. A villámhárító, mint égő vörös csikolat, futott végig a lángok között. A tüzoltók fölmentek a szomszédos malom-épületek tetejére s onnan több fecskendővel kezdték locsolni a tüzet, de a nagy lángok kicsapását nem igen bírták csillapítani.

Az épület udvarára nagy embertömeg ömönött be s körülálta az égő épületet. A tüzoltók, kik derekas munkát végeztek s nagy érdemük van a tűz lokalizálásában, ekkorra már csak a szomszédos malom-épületek megmentésén fáradoztak. A szakadatlan locsolás és mentési munkálatnak meg is lett az eredménye, a mennyiben a két malom szerencsésen megmentetett. Hanem a nagy raktárnak emelelei egymásután roskadoztak be. Jó ideig lehetett az alsóbb raktárból buzát zsákonként kihordani és az ablakon keresztül üres zsákokat, ponyvákat és különböző malomiparhoz tartozó szereket dobáltak ki. Azonban nemsokára a kifejődött óriás meleg, valamint a felsőbb raktári emeletek leszakadása következtében bekövetkezett veszély miatt a további mentés lehetetlenné vált. Az ablakokon tödült ki a füst, a tetőn lángoszlopok emelkedtek 10—15 méter magasra. Körül olyan óriás hőség volt, hogy alig lehetett kiállni. Az emeletek leszakadása nagy robbant okozott, s minden egyes emelet beomlása után az újonnan tüzet kapott éghető anyag annál nagyobb erővel terjesztette, növelte a veszélyt.

A legutolsó emelet leomlása után néhány másodperczre a raktári épület északi túzfala kifelé leszakadt s a magasból lezuhanó kövek nagy panikot idéztek elő. Néhány perczre tüzoltók, szivattyú húzók, őrtállók és bámézkodó közönség egyaránt félrevonult az épület közeléből. Szerencsére a nagy omlás semmiféle balesetet nem szült s az első rémület elmúltával a tüzoltók ismét hozzáfogtak a néhez munkához. Még 11 órákor éjjel teljes erővel égett a raktár épülete s az eddigi munka eredménye az lett, hogy a szomszédos malmokat megmentették attól, hogy lángot kapjanak.

A malomépületben a mentési munkákat, óvintézkedéseket a malom-tüzoltóság teljesítette, kívül pedig a tüzoltó-egylet tagjai és a tetőkön több kéményseprő dolgozott szakadatlanul. A tüzoltók sikeres munkájának mindenki elismeréssel adózott, mert valóban nekik köszönhető, hogy a tűz még több rombolást nem tett.

Az egész éj folyamán szakadatlanul locsolták a tűz helyét, hogy a veszély ne terjedhessen tovább, mert még mindig félni lehetett a tűz nagyobbmérvű kiújulásától. Szerencsére szél egyáltalán nem fújt s az éjszaka is igen csendes volt, s így a láng és füst nem csapódtak át szomszéd épületekre, hanem egyenesen szállottak fel.

A tűz még ma délelőtt is égett s locsolást nem lehetett abba hagyni. — A leégett épületben összehalmozódott törmelékek kiomlottak az ablakokon s nagy kabalha hullottak le a malom udvarra, hol locsolgatni kellett. — Különbű kisebb láng még délfele is volt látható a füstől ablaknyílásokon keresztül.

A tűz keletkezési okáról nem igen lehet biztosat tudni. — A raktárépületből a raktári személyzet este 6 órákor, munka végétől el szokott távozni. Így történt tegnap dé után is. A malomban dolgoznak ugyan éjjel is, de a raktár épülethez senki közel sem megy. — Az utolsó ember, a ki a raktárból eltávozott, a portás volt, ki fél 7 órákor bezárván a raktárt, elment a nélkül, hogy legkisebb gyanus jelt is észrevett volna. Hét óra után a malom egyik ablakából egy munkás vette legelőbb észre, — hogy a nagy raktár tetőzete középtájon éppen a tűzjelző közelében ég. — A tűzjelző megadása után azonnal kicsapott a láng a raktár tetőzetéből s erre az egész malom személypete kivo-

menyezets még át menni is. A vesze- z északi falak meg- ges iránytól már el- és buza ég. A fa- m lehet. Pedig félő, támad a zsaratno- még nagyobb baj egész nap sokan

telszerelt órság áll.

tudósítója követke- füst első feltűnése melyről a nagytemp- onnal értesítette a szonnal kivonultak e hogy a Péterfia ut a telepén van a tűz. hat félreverték a az mindnyájan Péterfia t. Nemsokára egész égig a széles utcán forduló nagy uton zseftulóság. Az Ist- ára tetejéből nagy már korán kikerke- kezdett működni a

epen két malomépü- teletes épület között e mindkét malommal raktár épülete hoz- las, melynek vastab- már a felső sornál aptak ki. A geren- k emelkedett ki a arabja vörös füstöggé t égő vörös csiko- gok szűzt. A tűz- des malom-épületek esekendővel kezdtek y lángok kicsapását ani.

nagy embertömeg az égő épületet. A kát végeztek a nagy lizálásában, ekkorra malomépületek meg- szakadatan locsolás meg is lett az ered- malom szerencsésen agy raktárnak ema- ztak be. Jó ideig kából buzát szákon- akon keresztül üres lümböző malomipar- háltak ki. Azonban rias meleg, valamint r leszakadása követ- zely miatt a további A ablakokon tödült szilopok emelkedtek Kőrül olyan óriás áhett kiállni. Az y robajt okozott, s nása után az ujon- nyag annál nagyobb e a veszélyt.

omlása után neban épület északi tüzifala aból lezuhánók kövek t. Nebany perczre őrtállók és bémé-z- revonultak az épület egy omlás semmitéle első rémület elmul- kozáftogtak a nehez éjjel teljes erővel az eddigi munka a szomszédos mal- , hogy lángot kap-

mentési munkákat, a tűzoltóság teljesi- tő-egylet tagjai és rő dolgozott szaka- res munkájának min- mert valóban nekik még több rombolást szakadatlanul lo- y a veszély ne ter- még mindig félni mérvű kiújulásától. nem fujt s az északa y a láng és füst nem épületekre, hanem

tt is égett s locso- rni. — A leégett törmelések kiömlöt- kazaliba hullottak le szolgatni kellett. — délfele is volt látható eresztül.

ról nem igen lehet épületből a raktári munka végeztével el tegnap dé után is- gyan éjjel is, de a el sem megy. — Az árbból eltávozott, a bezárván a raktárt, isebb gyanus jelt is an a malom egyik e legelőbb észre, — te középtájon épen A tűzjel megadása ang a raktár tetőze- m személypete kivo-

mult az oltásra és mentésre. A tűzoltóság nem sokára megérkezett s azonnal munkához látott. Fél kilencz óra tájban 2 század katonaság is vonult ki a vész színhelyére és kordont formált az égő épület körül.

A néptömeg körülvette az István malom telepet s folytonosan fel és alá hullámozott egész a késő éjjelig. Még ma délelőtt is sokan mentek ki megnézni a tűz színhelyét. A tűzoltóság és a munkások a tűz körül voltak elfoglalva ma is.

Városi közgyűlés.

Meghívás az 1891-dik évi június hó 11-dik napján Csütörtökön délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében tartandó rendkívüli bizottsági közgyűlésre

Tárgyak:

1. Kereskedelemügyi miniszteri leirat, mely szerint Ő Felsége a király Sadreddin Bey fiunei török alkonutak a működhetési jogot legkegyelmesebben megadni méltóztatott.

2. Ugyanaz, mely szerint Ő Felsége a király Frankl József budapesti argentiniai tisztelbeli konszultak a működhetési jogot legkegyelmesebben megadni méltóztatott.

3. Tanácsai előterjesztés: az 1890. évi közmunka-zárszámadásáról.

4. Ugyanaz; a hóuvédésigilak- ta nyák építésének és a szükséges terület- nek megszerzése iránt.

5. Ugyanaz; a reális kola tel- ke k megvásárlása tárgyában.

6. Ugyanaz; öv. Kramer Lipótné feleb- bezésére bormérési ügyben.

7. Magán-levéltári bizottság kiegészítése és magán levéltáruknak megválasztása. Debreczen, 1891 június 5.

gróf Dégenfeld József, főispán.

Meghívás.

A folyó 1891. évi június 11-én Csütörtökön délelőtt tartandó rendkívüli közgyűlés napi rendjére oly ügyek is levén kitűzve, melyeknek eldöntéséhez az 1886. XXII. t. c. z. 110 §. értelmében a közgyűlés összes tagjai általános többségének hozzájárulása szükséges — bele értve a szavazattal bíró tisztviselőket is: hogy azon fontos ügyek halasztást ne szenvedjenek; felkérem, hogy azon közgyűlé- sen minden esetre megjelenni sziveskedjenek!

Debreczen, 1891. június 7.

Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester.

Napi hírek. Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és keze- lő hivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak — Az ígató kiadó hivatal és az íratár a felelők felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepeken d. e. 10-11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombat d. u. 3-6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepeken d. u. 6 órakor a „Margit-fürdő“ nagytermében.

Június 10. Gazdász-juniális a „Dobos“-ban.

Június 11. Rendkívüli városi közgyűlés.

Június 21. Nőegyleti közgyűlés d. u. a város- házán.

Június 28. Iparoskör juniális a „Margit-fürdő“ ben

— A debreczeni vasúti üzletvezetőség hatásköre Baross Gábor egy leg- újabb intézkedése szerint kiszélesbül. Amennyiben a debreczen-f. abonyi, hat- van miskolcz-kassai, a sátoralja-ujhely- m.-laborezi és az összes gömri vasutak a debreczeni üzletvezetőséghez osztatnak be, kivétve azok a budapesti üzletvezetőség hatásköréből.

— A Csokonai kör tegnap délután Vértesi Arnold elnöke alatt tartott választmányi ülésén Komlóssy Arthur, mint a majalis rendező bizottság elnöke s Dr. Tüdös János e bizottság jegyzője előterjesztették jelentésüket a máj. 30-án tartott nyári táncmulatságáról, mely a fényes erkölcsi sikeren felül anyagi te- kintetben is szépen jövedelmezett a kör házalapja javára. Az összes bevétel a felül- fizetésekkel 469 frt. — Kiadás 223 frt 36 kr. Maradt tiszta jövedelem 245 frt 64 kr. A választmány e jelentést örömdetes tudomá- sul vette s a rendező bizottságnak és a bi- zottság buzgó elnökének Komlóssy Arthur hűköszönetet szavazott. Elnök bejelenti, hogy a Dóczy leánynevelő intézet növendé- kei az ő majálisukról felmaradt 10 frtot a Csokonai körnek adományozták. Közszönettel fogadtatik s a házalaphoz csatoltatik a Kom- lóssy Arthur által tanuzási díjakból a körnek felajánlott 14. frttal. — A Bözserményi Róza ezer frtos hagytékát a választmány a vég- rendeletben kikötött feltétl mellett közszö- nettel elfogagja s a hagytéki tárgyalásra és átvételére a kör ügyészet Szilágyi Károlyt küldi ki. — Hosszabb és érdekes eszmecse- re fejlett ki azon indítvány fölött, hogy a Csok- onai kör házalapjára elérkezettnek véli-e a választmány az időt, hogy a gyűjtést megin- dítsa. Elhatározatott, hogy a gyűjtést e célra az őszszel megindítatik s a gyűjtések eszközlésére egy teljhatalommal felruházott

őttagu bizottság küldöti ki: Komlóssy Arthur elnöke alatt Nemes Kálmán, Csáka József, Márk Endre és Domokos Kálmán választmányi tsgokból. Végül a választmány megvitatta a Lengyel Imre választ. tag által előterjesztett költsé- gvetést, mely a Csokonai és emlékkertekben szükséges javításokat foglalja magában.

— Fényes esküvő volt ma dében 1 óra- kor a ref. nagytemplomban. Nagyilsvai Illosvay Bálint, Szatmármegye aljegyzője esküdött örök házúget Ujhelyi Anna kisasszonynak, tiszajuhelyi Ujhelyi András, debreczeni kir. törvényszéki bíró s ugocea- megyei földbirtokos és neje szép és nagymül- veltségű leányának. Esküvő után az örüm- apa Csapó-Nyomató utcai lakásán fényes nászlakoma volt, melyen több tekintélyes földbirtokos vett részt Szatmármegyéből, a vőlegény és menyasszony rokonságából. A fiatal pár ma este Nagykárolyba utazik a vőlegény lakhelyére.

— A képkiallítás, melyet Weinberger budapesti műúras a Bikában rendezett folyton nagy látogatottságnak örvend, úgy hogy a kiállítást tegnap már a jó hűvös és tágas nagy díszteremben rendezték be. Itt a szép képek még előnyösebben tűnnek fel, s a valóban kedves szórakozást nyújtanak a szemlélőnek. — A kiállítás még csak két napig lesz nyitva, azontul az összes képeket innen egyenesen Berlinbe szállítják. Teg- nap már képvisárlás is történt, ohajtanánk ha ezen nemes példát többen is követnék, s hiszük is, hogy városunk vagyonosabb polgárai meg fogják ragadni a kedvező alkalmat, hogy néhány csinos kép városunkban maradjon.

— Emke gyűlés. Az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“ Debreczen sz. kir. városi és hajdúvármegyeyi fiókja által folyó évi június hó 21-dik napján délelőtt 11 órakor a városháza nagytanácster- mében választmányi ülés tartatik Gróf Dé- genfeld József elnökelete alatt.

— Kamara háboru ezim alatt a „Magya- Hirlap“ következőket írja Debreczen ről és Nagyváradról: „Eddig csak az ügyvédi kamarák voltak baroziasak, ma már az ipar- és kereskedelmi kamarák is szikrákat szórnak. Eddig csak N.-Kőrös és Kecskemét torzsalkodtak egymással Kuthen kun vezér idejétől fogva egészen mai napig; — ma már a zsiros Debreczen és a „Szent“ Nagy-Várad“ sethagynak egymásnak békét. A nagyvárad kamara ugyanis a debreczeni ka- mara oldalbordájából lön megalkotva. Ez az első érzékeny Achilles-sarok. A másik meg az, hogy a kereskedelmi miniszter utasította a debreczeri kamarát, hogy adjon a nagy- váradinak 1000 forint kamat nélküli kölcsönt. A debreczeni kamara azonban azt felelte most a nagyváradnak, hogy, nem ad 1000 forintot, mert annyi neki is a behajthatatlan vagy a behajtásra váró követelése, hogy csak a hivatalos fenyegetések és szellemes „megrovási kaland“-ok szerkesztésére külön diurnistát kell, hogy tartson. Hanem ha a nagyvárad kamara olyan nagy pénzülkében van, hogy e nélkül az ezer forint nélkül megbomlanék benne az európai egyensúlyi természetes rendje hát akkor isten neki, — ad ezer forintot, küldjék a nyugtát. — A nagyvárad kamará- t persze erősen fölparikázta ez az ajánlat, a melyből kicsinylést érzett ki, azt felelte tehát, hogy az ilyen formában fölajánlt kölcsönre nincs szüksége. Így áll a háboru most. Való- színű azonban, hogy ebbe az apró puskatűzbe nemsokára a miniszteri ágyutelep is bele fog szől- ni még pedig a debreczeni kamara álláspontját lödözvén össze, a mely, a szokásra támaszkodva, nem akezeptálható. A szokás ugyanis az, hogy az anyakamarából kivált filiálának, az anya- kamara rendszerint 2-4000 forintnyi kamat nélkül való kölcsönt szokot adni. A nagyvá- radi csak 1000 frtot igényelt, — a debreczeni rossz mama azonban ezt a kis tüpánt is megtagadván, kegyetlen szívvel nagy való- színűséggel miniszteri megrendszabályozásban léssen része.“

— A miniszter köszönete. A földmivelés ügyi miniszter semsei Semsey Andor hajdumegyei ügybirtokosnak és a magy. tud. akadémia t. tagjának azért a hazafias ádo- zatkészségéért, hogy a svéd és norvégiai mintaközetek gyűjtésének czéljára 500 frtot a m. kir. földtani intézetnek adományozott, köszönetét és elismerését fejezte ki.

— Az Iparoskör közgyűlése. Az iparos kör vasárnap délelőtt tartotta meg évi rendes közgyűlését. Szepessy Gusztáv elnököt. Első tárgya volt az évi jelentés felolvasása. — A múlt év folyamán a kör életében fon- tosabb esemény nem fordult elő. A téli és nyári táncmulatság jól sikerült. Az aradi második országos iparos kongresszuson a kör képviselve volt dr. Bakos Imre és Grünvald József által. A könyvtár gyarapítására külö- nös gondot fordítottak. — Beszeresztettek Komlóssy Lajos emléki iratai és belépett a kör a „Mübarátok kör“ ébe; miátal évente 10 forint tagsági díjért 12 kötet értékes könyvet kap a kör. A számadások rendben vannak. Szédliák József pénztárnoknak buzgó mü- ködéseért köszönetet szavaztak. A múlt évi bevétel 1038 frt 21 kr, a kiadás 965 frt 77 krt tett. A kilépett 20 választmányi tag

ujból megválasztott. Megválasztattak to- vábbá: számvizsgálókká: Veréb Lajos, Bisotka Gábor, Hrabéczy Antal, Irányi Béla. Pénz- tárnokká: Szédliák József, jegyzővé: Fülkay Odón, könyvtárnokká: Erdélyi István, ügyész- sé: Vadon Sándor, Gazdákka: Lőrincák László és Bisotka Gábor. — A három éves alahulási cicus a folyó év végével lejár; most tehát intézkedni fognak, hogy a régi tagok is megmaradjanak, új tagok is lépje- nek be.

— Lövészet. 1891. június. 7-én tartott lövészetnél díjat nyertek legjobb mélylő- véssel: Pályer József 1 dr, 2 frtos tallért legtöbb körívessel: Weszter István 1 dr. 1 frtos tallért.

— A primadonna kérdést a lehető leg- kedvezőbben oldotta meg a debr. színház új igazgatója Leszkay András. A „Pesti Hirlap“-ban olvassuk ugyanis a következő hírt: „Rény Laura, a népszínház egyik volt primadonnája. kinek távoztát ez in- tézet köteléséből őszintén sajnáljuk, mint hall- juk, Debreczenbe szerződött Leszkay András (az új genti igazgató) társulatához. Rény Laura Párisba szándékozott menni Marchesi asszonnyhoz, hogy igen szép és ter- jedelmes hangját operai előadásokra képeztesse ki, de a vidéki színházaktól (Ditróitól) oly előnyös szerződési felszólításokat kapott hogy szándékát megváltoztatta s elfogadta a legelőnyösebb szerződést, Leszkayét, mely a mai viszonyok közt fényesnek mondható.

— Hurka estély. Ma este a Kemény János jónévű vendéglőjében, a czegléd utcazi „Kis pipában“ hurka estély lesz. Jó ételekről a szép vendéglőné, jó tisztán kezelt italokról pedig a vendéglős ur gondoskodik.

— Gyakornok kerestetik. Egy tisztessé- ges kereszény családból való ifju Neidlinger G. czég irodájában mint gyakornok azonnal felvételik.

Gyászrovat.

A gróf Bethlen Mikó Róza

urnó elhunytáról a következő családgyászjelentés ad- tott ki: Zabolai gróf Mikes Miklós mint unoka öcsése és nővére gróf Mikes Etelka férjezett báró Bornemissza Károlyné mint unokaluga; valamint nevelt leányai: örnagy Suvich Tiva- darné szül. Székely Elise, Dr. Zgorsky Lászlóné, szül. Székely Róza, ugyint unokanővére báró Bornemissza Ignáczné szül. Katona Klára meg- szomorodott szívvel jelentik Hidvégi gróf Mikó Rozália f. hó 8-án fél 3 órakor reggel, 67-ik hosszas szenvedés után történt gyászos kimúltát. A megboldogult hült teteméi folyó hó 10-ikén délután 5 órakor, a Czegléd-utca 2597. számú háztól, rövid ima után, a ref. egyház szertartása szerint a helybeli vaspályáig fog kikisérteni és Kolozsvárt örök nyugalomra elhelyeztetni. — Debreczen, 1891. június 8.

A debreczeni nőegylet is adott ki gyász- jelentést egykoru érdemes elnöke elhunytáról A szomorú jelentés a következő. A debre- czezi jótékony nőegylet a legmélyebb rész- véttel tudatja, egyik legbuzgóbb létesítőjének s megalakulásától 1869-től 1880-ik évig 11 éven át elévülhetetlen érdemeket szerzett elnökének gróf Bethlen Mikó Róza urnónek folyó 1891. évi június hó 8-ikán reggel 1/3 órakor, n-hány heti súlyos szenvedés után élete 67-ik évében bekövetkezett gyászos el- hunytát. A megboldogult földi részei f. evi június hó 10-én, d. u. 5 órakor a Czegléd utcazi 2597. számú halottas háznál tartandó rövid ima után Kolozsvárra fognak szállit- tatni s ott tétetnek örök nyugalomra. A deb- reczezi jótékony nőegylet nevében Veresné Szatmári Teréz elnök. Legyen áldott emlé- kezete!

Az isteni tisztelet idejét — mint a fenn- tebbi jelentésekből kitűnik, a gyászoló család egy későbbi elhatározása szerint délelőtről délutánra tették át. — A vörös keresztgyelet Debreczen városi választmányának elnöksége kéri ezt tudomásul vétetni a választmány tagjai által.

— Halálozás. Benedek Arpád kis leány- nyat ma délután temették el nagy számu közönség részveve mellett. A temetést Dankó M. elsőrangú temetkezési intézete rendezte.

— Gyászjelentés. Mély fájdalomtól meg- tört szívvel tudatjuk felejthetetlen jó férjem, szeretett apánk, nagyapánk, fiam és rokonunk néhai Jablonczay Kálmán okleveles mérnök és földbirtokosnak, folyó hó 8-án, élete 62-ik, boldog házassága 33-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. Drága halottunk földi részei folyó hó 10-én, d. u. 5 órakor fognak a kis-menter-utcazi 1104. számú családi háztól, a Szent-Anna-utcazi sir- kerben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 11-én reggeli 9 óra- kor fog az egék urának bemutatanni. — Debreczen, 1891. június hó 8-án.

Édes atyja: Jablonczay Imre. Unokái Jablon- czay Lenke és Sándor, Szikszay Margit, Gyula és Zoltán. Számos rokonok nevében is! Öv. Jablonczay Kálmáné szül. Riekl Mária. Gyer- mekei: Kálmán, nejevel Gaicsári Emmával; Margit, férjével Szikszay Gyulával; Ilona és Gizella. Béke poraira!

Csokonai-kör,

Nyilvános számadás és köszönet- nyilvánítás. A Csokonai kör május 30-án saját házalapja javára rendezett táncmulatság alkalmával eladott 290 drb 1 frtos jegy — 290 frt, 44 drb 2 frtos jegy — 88 forint; felülfizetés-köböl befolyt 91 frt, összes bevétel 469 frt. Ebből levonva a kiadásokat 223 frt 36 krt, marad tiszta jövede em 245 frt 64 krt, mely összeg a Kör házalapjának első betéti könyvében pénztárnok által külön fog kezeletni. Felülfizettek: gr. Dégenfeld Józsefné Szilassy Irma urhölgy 48 frt, öv. Komlóssy Imréné sz. Thurzó Róza urhölgy 4 frt, M. Linkner Jeanette urhölgy 5 frt, öv. Bérassy Dániel urhölgy (E.-Semjén) 2 frt. Szepessy Antalné urhölgy 2 frt, Kolláth Teréz urhölgy 1 frt, Bácsi Juliánna urhölgy 1 frt, Vértesi Arnold ur 3 forint, Weinberger Albert ur 3 forint, Lippman Sámuel ur 3 frt, Sághy Gyula ur 2 frt, Rázó Gyula ur 2 frt, dr. Kola János ur 1 frt, Ujváry István ur 1 forint, Szabó Mihály ur 1 frt, Kohn Lajos ur 1 frt, N. N. 1 frt, Magyarai fiuk zenekara 10 frt, együtt 91 forint, mely nagylelkü adományokért az illető felülfizetőknek, továbbá Szent-Királyi Tivadar és Zádor Lajos uraknak, Antonovics Gyula gázygár igazgató urnak, Paczelt János műkertész urnak s általában mindazoknak, kik közreműködésük által ez estélynek ugy erkölcsi, mint anyagi sikerét előmozdítani szivesek voltak, — alólirott rendezőbizottság legőszintűbb köszönetét nyilvánítja.

Debreczen, 1891. június 8.

Komlóssy Arthur, rendező biz. elnök

Dr. Tüdös János, Tóth Béla, Bészler Károly, r. b. jegyző. r. b. pénztárnok. r. b. ellenőr.

A fenti számadás és köszönet nyilvánítás kiegészítésétől közöljük, hogy a Komlóssy Arthur II. alelnök által a „Csokonai szoba“ felállítására régebben adományozott 14 frt, a Dóczy nevelőintézet majálisából a kis leánykák által küldött 10 frt és a neh. Bözserményi Róza urhölgy által végrendeletileg hagyományozott 1000 frttal együtt a „Csokonai szoba“ alapja már 1269 frt 64 krral rendelkezik, mely összeg a házalap gyűjtő bizottságnak további tevé- kenységére, a műveltársadalmas, egyletek és hatóságoknak pedig a támo atás nagyobb mérvű kifejtésére — azt hisszük, — kellő bízattal már is szolgálhat.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos Vértesi Arnold. Főmunkatárs Karczag Vilmos.

Kardos Lászlónál

czegléd-utca.

Kaphatók legnagyobb választékban

teher és színes nyári

Piké, Triko és Plüshe

paplanok,

fürdő köpenyek, ruhák,

dörzstörülközők,

nyári mosó

női ruhaszövetek.

Kiadó

utcazi lakosztály.

A Nagyvárad-utcazi 2210. sz. háznál f. évi július 1-én, esetleg aug. 1-én egy ujonnan renovált utcazi lakosztály, mely 4 szoba, előszoba, felső konyha, éléskamara pince és padlásból áll, kiadó. Értekezhetni a háztulajdonosnál ugyanott.

Nagy választékban kaphatók Napernyők, Női, férfi és gyermek HARISNYÁK, olesó szabott áron.

*) Tárgyalmas miatt tegnaptól kimaradt.

Szép rózsák.

Van szerencsém a nagy érdemű közönséget értesíteni, hogy a postakerti telepem a Széchenyi-utca végén, közvetlen a nánási vasút mellett a város felől, több mint 1000 darab szép rózsát, sok szép fajban áll teljes virágzásban, melyekről levágott virágok egész hideg ősziig a legolcsóbb napi ár mellett kaphatók, úgy a tövek megvételére vagy kiválasztására is, most a virágzásához a legalkalmasabb az idő, valamint cserepes virágok és szőnyeg palántok még folyton kaphatók.

A nagy érdemű közönségnek becses látogatását kérve maradtam

teljes tisztelettel
Fehértói István
kertész.

Egyedüli fürdő

mely biztosan gyógyítja az **összeszorgorodott tagokat**, minden nemét a **köszvényes, csuzos bántalmaknak** és bármiféle **bőrbajokat** s **csontszut**, továbbá **görvély sápkórt**, máj, lép, vese, belsődaganatok s egyéb női bajokra is a legkifejtőbb hatású a jól berendezett

Konyári Sóstó-fürdő, megnyitott

Május 1-én
fürdő orvos Dr. Engel Ignác. Massage és villany alkalmaztatik.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a fürdő építményét és italmérését átvettem, és iparkodni fogok a mélyen tisztelt vendégek megelégedését jó magyar konyha és hamisitallal italok pontos és olcsó kiszolgáltatása által kiérdemelni. Mély tisztelettel

LUDVIG JENŐ
vendéglős.

FELHIVAS.

PACZELT JÁNOS

mag és virágkereskedésben

Debreczen

kistemplom bazár épületében kaphatók:

Tavaszi idényre: legbiztosabb vetemény magvak u. m. takarmány répát, Obendorfi és Mamuth fűmagvak kerti finom és tartós gyepek, konyha kerti és virág magvak, tud kipróbált jó minőségű

Továbbá, nyiló cserepes virágok és kertek kiültetéshez mindennemű virágok nagy mennyiségben és olcsó árban. Mindenfélé

csokrok és koszoruk

izlésesen készülnek, pontos kiszolgáltatás mellett és olcsón.

Felvállal: kertek rendezését és kiültetését, nagyban és kicsinyben, szolid árak mellett.

Felhívom a nagy érdemű közönség figyelmét kertészeti telepem tömeges megtekintésére végezt, mely az „István” gőzmalom kertjében van, hol nagy készletben több mint három ezer darab nemes rózsáim legszebb fajokban készen eladásra vannak.

Teljes tisztelettel

Paczelt János.

Leszállított árak.

Atyámtól által vett

üveg porcellán

konyha berendezési

üzletemben tulhalmozott raktár miatt az összes **asztali tea, kávé, mocca készleteket**

függő lámpákat, fa és bádóg tálcákat, virág vázákat, diszkorsókat.

A mai naptól

leszállított gyári árakon

szolgálom.

Tisztelettel

ifj. Pájer József.

Tulhalmozott áruraktáram miatt

elhatároztam magamat, hogy áruimat, u. m.

Vásznakat, zefíreket, kávéstörítékeket, fekete és színes selyem kendőket,

nap és esernyőket,

különösen

férfi kalapokat, nyakkendőket,

férfi, női és gyermek cipőket, házi cipőket és papucsokat, bőröndöket, fehérneműeket, férfi és női ingeket,

háló pongyolkákat, kék színes lengyelkéket és kötényeket, finom nyári trikókat,

NŐI és GYERMEK HARISNYÁKAT,

diszárak, tajtékpipák, zsebkések, zsebtárczák, nagy pénzes erszények

és nagyon sok itt fel nem sorolható

férfi és női ezikeket

olcsó árak mellett

bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Az árakat oly annyira leszállítottam, hogy

teljesen gyári árakat számltok

és így helyben csakis nálam vásárolható legolcsóbban.

Szives tömeges pártfogást kér mély tisztelettel

SCHÖNBERGER VILMOS

DEBRECZEN, a városháza alatt.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, Eperjesi-ut 6. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával, czélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a közeleddi nyári idényre, nevezetesen:

Cseplőkészleteit könnyű járással járgány vagy gőzmozgony általi hajtásra.

Kézi cseplő-gépei-járgány hajtásra is alkalmazva, szalmázó készülékkel vagy a nélkül.

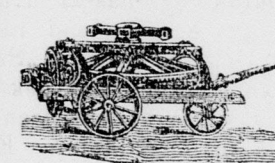
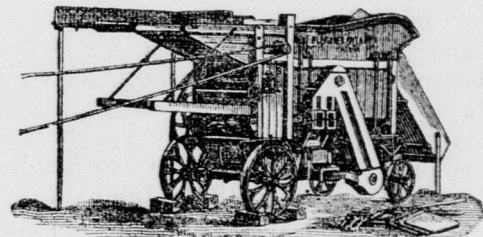
Baker- és magtár-rostait, tovább.

bá mindennemű Szivattyukat, Gőzgépeket és gőzkazánokat, Szeszgyárberendezéseket, mint p. Henze-főzők, kavarázó készülékek, malátá s burgonyazúzókát stb.

Gépgyárunkban gyármanyaik jelentékeny készletet tartjuk állandóan s bizományi raktárt

Sesztina Lajos urnál Debreczenben.

Gazdasági gépeink képes-, valamint öntődéni gyármanyai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Kerti lóozák,

kerti butorok,

jégszekrények,

tizedes mérlegek, kaszák

írásbeli jótállás mellett.

Valódi Fuchs-féle (rokás jegyű) szerszámok minden iparágához,

mezőgazdasági eszközök,

vas- és kátrány tető lemezek

legolcsóbb beszerzési forrása.

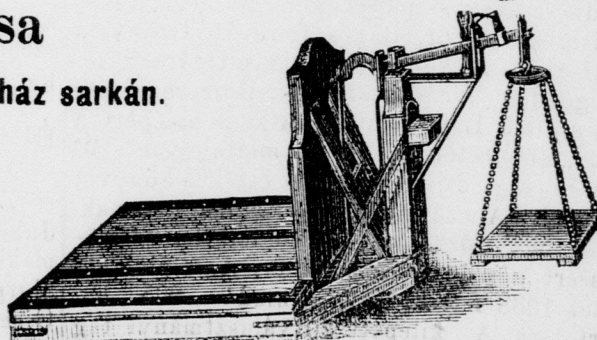
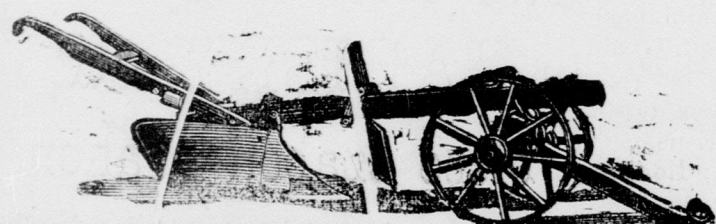
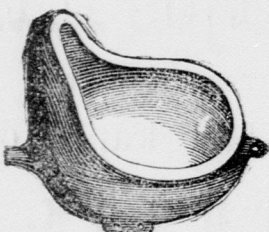
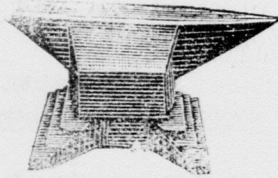
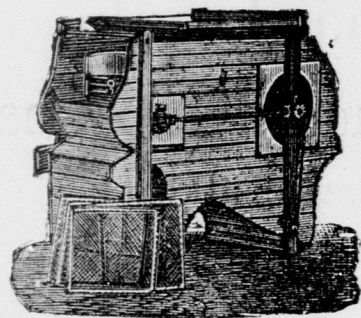
Képes árlap kívánatra bérmentve küldetik,

Tóth Gyula

előbb

Tóth Lajos és Társa

vaskereskedése DEBRECZEN, főpiacz városház sarkán.

Bámulatosan hat.

CZERNY „TNNINGEN E“

Legújabb, ölmélnkűli, ártalmatlan egyedül legjobb

hajfestőszer

haj és szakál, ugymint szemöldökfestésre, melylyel a leggyorsabb módon és csak egyszeri használatnál a haj ugyanazon biztos, szép és fényes, barna vagy fekete természetes színét visszanyeri, melylyel az őszülés előtt bírt; a színt szapannal, mosás és gőzfürdő sem változtatja. Ára 2 fr 50 kr.

CZERNY EREDETI

„keleti rórsateje“

törvényesen védve.

(Original Orientalische Rosenmilch.)

a bőrnek igen finom, vaktó fehérségű és oly

fiatal friss színt

kölcsonöz,

mely más szer által el nem érhető, kiténő még májfolt, szeplő, bőrpattanás, nem szép arczsín és napstús ellen, eltávolítja a bőrnek tisztátalanságát, minden sárga és barna arczsín és egyidejűleg alkalmas minden testrésze, feltétlenül ártalmatlan. Ára 1 frt. Balsamszappan hozzá 30 kr.

Czerny J. Antal, Bécs, 1., Walfischgasse 5.
a s. k. udv. opera közelében.

Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan eszközöltetnek.

Raktár Debreczenben: Dr. Rothschnek V. gyógyszerész urnál. **Miskolczon: Dr. Herz Mór** gyógyszerész urnál. **Ungvár: Hoffmann Béla** gyógyszerész. **Kassán: Wandraschek Károly és Megai Gustáv** gyógyszerész uraknál. **Szegeden: Barcsay Károly** gyógyszerész urnál. **Aradon: Eliás Ármin** illatszerész urnál. **Temesváron: Stefan J. Tarcsay** (Apotheke zur Marienhilf Fabrik) **Budapesten: Török József** gyógyszerész urnál, Király-utca 12 sz. Csak akkor valódi, ha Czerny J. Antal névvel van aláírva.

Sziveskedjék e hirdetés esetleges szükésgletének edezése végett kivágni, miután ritkán jelenik meg.

